

yenifikir

Uluslararası Akademik Fikir Araştırma Dergisi
International Journal of Academic Research and Ideas

Cilt / Volume: 16

Sayı / Issue: 33

Murat Şengöz
Dr
Serbest Araştırmacı
muratsengoz74@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-6597-0161>

Avusturya Feodal Sistemi ve Geleneksel Soyluluk Unvanlarının İncelenmesi

*Examination of the Feudal System and
Traditional Nobility Titles in Austria*

Makale Kategorisi (İnceleme Makalesi / Review Article)

Geliş Tarihi / The Date of Received: 14.09.2024

Kabul Tarihi / The Date of Accepted: 20.12.2024

Yayın Tarihi / The Date of Published: 28.12.2024

Atıf / Citation

Şengöz M. (2024). Avusturya Feodal Sistemi ve Geleneksel Soyluluk Unvanlarının İncelenmesi, Yeni Fikir Dergisi, 16 (33), 10-21

Şengöz M. (2024). Examination of the Feudal System and Traditional Nobility Titles in Austria, The Journal of Yeni Fikir, 16 (33), 10-21

Bu makalede intihal programıyla benzerlik raporu alınmıştır.
In this article, a similarity report with the plagiarism program was received.

Avusturya Feodal Sistemi ve Geleneksel Soyluluk Unvanlarının İncelenmesi

Öz

Bu çalışma, Avusturya'daki feodal sistemin ve soyluluk unvanlarının tarihsel gelişimini, sosyal, ekonomik ve politik etkilerini derinlemesine incelemektedir. Feodalizm, Ortaçağ Avrupa'sında toplumsal ve ekonomik yapıyı şekillendiren temel unsurlardan biridir. Avusturya'da Habsburg Hanedanlığı, feodal yapıyı etkili bir şekilde yöneterek, merkezi otoriteyi güçlendirmiş ve yerel yönetimlerin bağımsızlıklarını korumalarına olanak tanımıştır. Bu süreçte, soyluluk unvanları önemli bir rol oynamış, toprak sahipliği ve toplumsal hiyerarşi ile ilişkilendirilmiştir. Çalışma, Habsburglar'ın stratejik evlilikler ve askeri ittifaklar aracılığıyla topraklarını genişlettiğini, böylece feodal ilişkilerin dinamiklerini ve soyluluk sisteminin işleyişini belirlediğini vurgulamaktadır. Modern dönemde ise feodal kalıntılar, toplumsal ve kültürel mirasın bir parçası olarak varlığını sürdürmektedir. Bu bağlamda, feodalizmin yansımaları günümüz Avusturya'sında hala hissedilmekte ve Habsburgların tarihsel etkileri, ulusal kimliğin bir parçası olarak önemli bir rol oynamaktadır. Sonuç olarak, Avusturya'daki feodal sistem ve soyluluk kavramı, hem tarihi bir süreç hem de günümüzdeki toplumsal yapının karmaşıklığını anlamak için kritik bir öneme sahiptir.

Anahtar kelimeler: Feodalizm, Hanedanlık, Soyluluk Unvanları, Sosyal Hiyerarşi

Examination of the Feudal System and Traditional Nobility Titles in Austria

Abstract

This study provides an in-depth examination of the historical development of the feudal system and noble titles in Austria, along with their social, economic, and political impacts. Feudalism is one of the key elements that shaped the social and economic structure of medieval Europe. In Austria, the Habsburg Dynasty effectively managed the feudal system, strengthening central authority while allowing local governments to maintain their independence. In this process, noble titles played a significant role and were associated with land ownership and social hierarchy. The study emphasizes how the Habsburgs expanded their territories through strategic marriages and military alliances, thereby determining the dynamics of feudal relationships and the functioning of the nobility system. In the modern era, feudal remnants continue to exist as part of the social and cultural heritage. In this context, the reflections of feudalism are still felt in present-day Austria, and the historical influences of the Habsburgs play an important role as a part of national identity. In conclusion, the feudal system and the concept of nobility in Austria are critical for understanding both the historical process and the complexities of contemporary social structures.

Keywords: Feudalism, Dynasty, Nobility Titles, Social Hierarchy

1. GİRİŞ

Feodal sistem, Ortaçağ Avrupa'sının toplumsal ve ekonomik yapısını şekillendiren temel unsurlardan biri olarak kabul edilmektedir. Bu sistem, toplumsal hiyerarşi ve arazi sahipliği üzerine kurulu olup, Avrupa'nın birçok bölgesinde farklı şekillerde ortaya çıkmış ve uygulanmıştır. Feodalizm (Feudalismus), lord (Lehnsherr) ve vassal (Vasall) arasındaki karşılıklı bağımlılık ilişkisine dayanmaktadır. Lordlar, topraklarını vassallara devrederken, vassallar da bu toprakları işleyip koruma yükümlülüğünü üstlenirdi. Bu ilişki, hem ekonomik hem de askeri anlamda karşılıklı bir bağımlılığı ifade etmekteydi.

Feodal sistemin Avusturya'daki özgün yapısı ve soyluluk düzeni (Adelsstand), hem yerel özellikler sergilemesi hem de Avrupa'nın diğer bölgelerindeki uygulamalarla benzerlikler taşıması bakımından dikkat çekicidir. Özellikle Avusturya feodalizmi, hem bölgenin kendine has toplumsal dinamiklerini hem de Habsburg Hanedanlığı'nın etkisini yansıtarak, Avrupa feodalizminin geneline kıyasla özel bir inceleme alanı sunmaktadır. Dolayısıyla, bu sistemin incelenmesi, yalnızca Avusturya'nın sosyo-ekonomik ve politik yapısını anlamak açısından değil, aynı zamanda Avrupa feodalizmi içinde hangi yönlerden özgünleştiğini anlamak açısından da önemlidir.

Avusturya'daki feodal yapı, Habsburg Hanedanlığı'nın (Habsburger) merkezi otoritesi altında kendine özgü bir gelişim süreci izlemiş ve ülkenin siyasi, sosyal ve ekonomik yapısında derin izler bırakmıştır. Habsburg Hanedanlığı, 13. yüzyıldan 20. yüzyıla kadar Avrupa'nın en güçlü ve etkili hanedanlarından biri olmuş ve bu süreçte feodal sistemin karakteristiğini belirgin biçimde etkilemiştir. Avusturya'daki feodal düzenin gelişimi, özellikle yerel soyluların (Adeligen) ve toprak sahiplerinin (Grundbesitzer) güç kazanmasıyla şekillenmiş, bu süreçte hem feodal ilişkiler hem de soyluluk hiyerarşisi belirginleşmiştir. Bu bağlamda, Avusturya feodalizminin temel problemi, feodal yapının Habsburg etkisi altında nasıl farklı bir boyut kazandığı ve soyluluk sisteminin toplumsal hiyerarşideki belirleyici rolüdür.

Bu çalışmanın amacı, Avusturya'da feodal sistemin ve geleneksel soyluluk unvanlarının (Adelstitel) tarihsel gelişimini, sosyal ve ekonomik etkilerini kapsamlı bir şekilde incelemektir. Araştırma, feodalizmin genel tanımı ve özellikleri ile başlayarak, Avusturya'nın özgün feodal yapısını ve soyluluk kavramını detaylandıracaktır. Ayrıca, Habsburg Hanedanlığı dönemindeki soyluluğun rolü ve 19. yüzyılda yaşanan değişimler ele alınarak, modern dönemde feodal kalıntıların ve soyluluğun sosyal ve kültürel mirası değerlendirilecektir. Bu analiz, Habsburg Hanedanlığı'nın Avusturya feodalizmine getirdiği kendine özgü düzeni anlamak için önemli bir çerçeve sunmaktadır.

Feodal sistem, Avusturya'da yalnızca toprak sahipliği ve ekonomik ilişkiler üzerine kurulu bir yapı olmayıp, aynı zamanda sosyal ve politik bir düzenin de temelini oluşturmuştur (Aydoğan, 20106). Soyluluk unvanları (Adelstitel), toplumsal hiyerarşinin ve gücün sembolü olarak, Avusturya'nın feodal yapısının merkezinde yer almıştır. Bu unvanlar, sadece bireylerin statüsünü belirlemekle kalmamış, aynı zamanda geniş toprak sahipliği, askeri hizmet ve siyasi nüfuz ile de ilişkilendirilmiştir. Araştırmanın kapsamı, Avusturya feodal sisteminin ve soyluluk unvanlarının tarihsel gelişimini ve bu yapıların sosyal, ekonomik ve politik etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır.

Bu araştırma, Avusturya feodal sisteminin ve soyluluk unvanlarının tarihsel gelişimini ve bu yapıların sosyal, ekonomik ve politik etkilerini kapsamlı bir şekilde ele alarak, bu konulara dair daha derin bir anlayış sağlamayı amaçlamaktadır. Feodal yapının ve soyluluk unvanlarının tarihsel önemini vurgularken, günümüzdeki yansımalarını da ortaya koymayı hedeflemektedir. Avusturya feodal sistemi ve soyluluk unvanlarının modern dönemdeki sosyal ve kültürel mirası, özellikle bu yapının günümüzdeki etkilerini ve toplumsal hiyerarşiye olan katkılarını anlamak açısından önem arz etmektedir.

Bu çalışmada Avusturya feodal sistemi ve soyluluk unvanlarına dair bir inceleme yapılacaktır. Bu kapsamda çalışma Avusturya feodal sisteminin ve soyluluk unvanlarının Habsburg Hanedanlığı dönemindeki rolünü ve modern dönemdeki yansımalarını ele alarak, bu konularda literatüre bir katkı sunmayı amaçlamaktadır.

2. FEODAL SİSTEM

Feodal sistem, yalnızca toprak sahipliği ve toplumsal hiyerarşi üzerine kurulu bir yapı değil, aynı zamanda askeri sorumlulukların da merkezde yer aldığı bir organizasyondur. Nitekim vassallar, senyörlüğün idari, adli ve askeri hizmetlerinde bulunmak zorundadır (Bekleyiş, 2024: 374). Bu bakımdan vassallar, lordlarına bağlılık yemini ederken, askeri hizmet, lord-vassal ilişkisinin en önemli ve belirleyici bileşenlerinden birini oluşturuyordu. Bu yükümlülük, sadece lordun topraklarının korunması değil, aynı zamanda lordun daha geniş siyasi ve askeri hedeflerini gerçekleştirmesi için de hayatiydi. Feodal ordular, farklı bölgelerden toplanan yerel askeri güçlerden oluştuğundan, belirli bir merkezi ordu yapısına göre daha parçalı bir yapıdaydı. Ancak bu yapı, hızlı mobilizasyonu ve yerel kaynaklardan faydalanmayı sağladığı için Ortaçağ Avrupa'sında etkili bir askeri güç oluşturdu. Dolayısıyla, feodalizmin askeri organizasyonu, lordlar arasındaki askeri ve siyasi ittifakların oluşturulması için de bir temel teşkil etti (Duby, 1970).

Feodal sistemin askeri yapısı, bu yönüyle hem içerideki hem de dışardaki tehditlere karşı dinamik bir savunma mekanizması oluşturmuştur. Vassallar,

lordlarına hem askeri destek sağlıyor hem de savaşçılar yetiştiriyorlardı. Bu askeri hizmetler, aynı zamanda sadakat, bağlılık ve onur gibi feodal değerleri güçlendirdiği için toplumsal yapının bir aracı haline gelmiştir. Lordlar, vassalların sağladığı askeri desteği, sınır koruma, isyan bastırma ve diğer feodal lordlarla olan çatışmalarda kullanarak güçlerini pekiştirmişlerdir. Bu durum, feodalizmin askeri yapısının sadece bir savunma değil, aynı zamanda lordlar arasındaki güç mücadelelerinde stratejik bir rol oynamasına da neden olmuştur ((Ağaoğulları ve Köker, 2001: 181).

Feodal sistemin siyasi yapısı, merkezi bir otoritenin zayıf, yerel lordların ise oldukça güçlü olduğu bir siyasi ortamı ifade eder. Özellikle Avrupa'nın geniş coğrafyalarında krallar, merkezi bir yönetim sağlayamadıkları için topraklarını lordlar arasında dağıtmak zorunda kalmışlardır. Bu toprak dağıtım karşılığında lordlar, kendi toprakları üzerinde neredeyse bağımsız bir yönetim hakkına sahip olmuş, bu da feodal sistemin temel dinamiğini oluşturmuştur. Yerel lordlar, kendi topraklarında yargılama yetkisi, vergi toplama, askeri kuvvetleri örgütleme ve siyasi yönetimi sağlama gibi birçok yetkiyi elinde bulunduruyordu. Dolayısıyla, yerel lordlar kendilerini krallara yalnızca sembolik bir bağlılık göstererek bağımsız otoriteler olarak konumlandırmışlardır (Hollister, 2001).

Bu siyasi yapının bir sonucu olarak, krallar ve büyük lordlar kendi otoritelerini güçlendirmek ve yerel güç odaklarını kontrol altına almak için ittifaklar, evlilikler ve çeşitli diplomatik stratejiler geliştirmişlerdir. Merkezi otoritenin zayıf olduğu bir sistemde, feodal lordların güç dengeleri toplumsal ve siyasi istikrarı doğrudan etkilemiştir. Krallar, yerel lordların gücünü sınırlandırmak ve kendi otoritelerini artırmak için soyluluk unvanları ve ödüller sunarak bağlılıklarını sağlamaya çalışmışlardır. Bu durum, feodalizmde siyasi yapının değişken ve hassas bir dengeye dayandığını göstermektedir.

Feodal sistem, katı ve durağan bir toplumsal hiyerarşi üzerine kurulmuştur (Cevizci, 2009, s. 429). Bu hiyerarşik yapı, soylular (Adeligen), ruhban sınıfı (Geistlichkeit), serfler (Leibeigenen) ve köylüler (Bauern) gibi keskin sınıflara ayrılmıştır. Soylular, toplumun en üst tabakasında yer alırken, siyasi, askeri ve ekonomik gücün büyük bir kısmını elinde bulundurmışlardır. Bu sınıf, geniş toprak mülkiyetine sahip olup kendilerine bağlı vassallar ve köylülerden elde ettikleri ürün ve gelirle ekonomik güce hükmediyordu. Bu ekonomik güç, soyluların toplumsal hiyerarşinin en üst basamağında yer almasını sağlamıştır. Ruhban sınıfı ise, dini otoriteyi temsil ederek geniş bir siyasi nüfuz kazanmış ve çoğunlukla toprak sahibi olmuşlardır. Feodal toplumda kilise, hem sosyal hem de siyasi olarak güçlü bir konumdaydı ve toplumun değer yargılarını etkileyen bir rol üstlenmiştir (Reynolds, 1994).

Köylüler ve serfler ise, feodal toplumun en alt tabakasını oluşturuyordu. Bu sınıf, lordların topraklarında tarımsal üretim yaparak geçimini sağlıyor

ve lordlarına karşı belirli bir ekonomik ve sosyal bağımlılık ilişkisi içinde yaşıyordu. Feodalizmde serfler, lordun mülkü sayılır ve toprakla birlikte el değiştirebilirdi. Bu hiyerarşik yapı, toplumsal sınıflar arasındaki ilişkilerin ekonomik, siyasi ve sosyal yapıyı belirleyen ana unsur olduğunu göstermektedir. Feodal toplumsal yapı, aynı zamanda her sınıfın belirli görev ve yükümlülüklerle tabi olduğu bir sistem olarak toplumsal istikrarı korumaya yönelik işlev görmüştür.

Feodalizm, Ortaçağ Avrupa'sının ekonomik, sosyal ve siyasi yapısını derinden etkileyen bir sistem olarak belirli temel özelliklere sahiptir. Bu özellikler, feodalizmin işleyişini ve topluma etkisini anlamak için kritik öneme sahiptir. Feodalizmin ana bileşenleri olan toprak mülkiyeti, askeri hizmet, hiyerarşi, ekonomik bağımlılık ve adalet sistemi, feodal yapının ana çerçevesini oluşturmaktadır.

Feodal sistemin merkezinde toprak mülkiyeti bulunur ve tüm ekonomik ve sosyal ilişkilerin temelini oluşturur. Toprak, güç ve statünün bir sembolü olarak feodal toplumda önemli bir role sahiptir. Krallar, sadakat ve hizmet karşılığında lordlara geniş topraklar vererek, bu lordların kendilerine bağımlı bir vassal ağı oluşturmalarını sağlamışlardır. Lordlar ise, bu toprakları kendi vassallarına dağıtarak kendilerine bağlı bir sosyal ve ekonomik sistem kurmuşlardır. Toprak mülkiyeti, bu bağlamda, feodal yapının merkezinde yer alır ve lord-vassal ilişkisini düzenleyen temel unsurlardan biridir (Bloch, 1961).

Feodal sistemde askeri hizmet, lord-vassal ilişkisinin ana unsurlarından biridir. Vassallar, askeri destek sunarak lordlarına karşı temel bir yükümlülük taşımaktadırlar. Bu hizmetler, lordların savaş kapasitelerini artırmakta ve iç-dış tehditlere karşı güvenlik sağlamaktadır. Vassalların lordlarına sağladığı askeri destek, feodal sadakat ilişkisini güçlendirirken, lordların vassallar üzerindeki etkisini de artırmaktadır (Duby, 1970).

Feodal toplumun hiyerarşik yapısı, kral, lordlar, vassallar ve serfler arasında katı bir hiyerarşi oluşturarak toplumsal düzeni sağlamaktadır. Bu yapı, her seviyedeki birey veya grubun bir üstündeki otoriteye bağımlı olduğu bir sistemi ifade eder. Feodal hiyerarşi, aynı zamanda siyasi ve askeri sorumlulukları belirleyen bir düzen sağlayarak, toplumsal ilişkilerin temel çerçevesini oluşturmuştur (Hollister, 2001).

Feodal sistemde ekonomik bağımlılık, lordlar ile vassallar arasındaki ekonomik ilişkiyi tanımlayan bir unsurdur. Vassallar, lordların topraklarını işleyerek elde ettikleri ürünlerle geçinirken, bu ekonomik ilişki toplumsal yapının korunmasını sağlamaktadır. Vassallar ve serfler, toprak mülkiyeti olmaksızın geçimlerini lordların topraklarından sağlamaktadır ve bu durum, lord-vassal ilişkisinin sürekliliğini destekler (Duby, 1970; Pirenne, 2018.; Huberman, 2021: 21-26).

Feodal sistemde adalet ve yönetim, lordların yerel yetkileri doğrultusunda şekillenmiştir. Her lord, kendi

toprakları üzerinde adaleti sağlama yetkisine sahiptir ve bu durum merkezi otoritenin zayıf olduğu Ortaçağ Avrupa'sında yerel otoritelerin güçlenmesine yol açmıştır. Lordlar, kendi mahkemelerini kurarak toplumsal düzenin sağlanmasında etkin bir rol oynamıştır (Reynolds, 1994).

Feodal sistem, Ortaçağ Avrupa toplumunun sosyal ve kültürel yapısına derinlemesine etki etmiştir. Soyluluk, toplumsal hiyerarşinin üst sınıflarını oluşturmuş ve siyasi, ekonomik, sosyal gücün simgesi haline gelmiştir. Feodal toplumda sadakat, onur ve bağlılık gibi değerler ön planda olup, bu değerler toplumsal ilişkilerde ve kültürel eserlerde kendini göstermiştir (Bloch, 1961).

Bu bahiste feodal sistem, Ortaçağ Avrupa'sında toplumsal, ekonomik ve siyasi yaşamın temelini oluşturmuş ve bu dönemin sosyal, ekonomik ve kültürel yapıları üzerinde derinlemesine izler bırakmıştır. Feodalizmin temel özellikleri, toprak mülkiyeti, askeri hizmet, hiyerarşik yapı, ekonomik bağımlılık, adalet ve yönetim gibi unsurlar etrafında şekillenmiş ve bu unsurlar, toplumun genel işleyişini derinden etkilemiştir. Feodal sistemin incelenmesi, bu dönemin toplumsal ve ekonomik yapısını anlamak için kritik öneme sahiptir ve bu çalışmada bu konular ayrıntılı olarak ele alınacaktır.

3. AVRUPA'DA FEODALİZM

Avrupa'nın farklı bölgelerinde feodal sistem, yerel şartlara ve tarihsel süreçlere göre çeşitli farklılıklar göstermiştir. Feodalizmin Avrupa'daki çeşitliliği, coğrafi, siyasi ve kültürel farklılıkların bir yansımasıdır. Her bölgede feodal ilişkilerin kendine özgü gelişim süreçleri olmuştur. Bu farklılıklar, feodalizmin nasıl uygulandığına ve toplumsal yapıları nasıl şekillendirdiğine dair önemli ipuçları sunar.

Fransa'da Feodalizm: Fransa, feodal sistemin en belirgin ve klasik örneklerinden birini oluşturur. Burada feodal ilişkiler daha merkezi bir yapı gösterir. Fransa'da kral, en üstteki otorite olarak geniş topraklara sahip lordları (seigneurs) kontrol altında tutmayı başarmıştır. Bu merkezîyetçilik, Capet Hanedanlığı'nın 10. yüzyıldan itibaren güç kazanmasıyla pekişmiştir. Kralın otoritesi, feodal lordların sadakat ve hizmetlerine dayanıyordu, ancak bu ilişkiler sıkı bir merkezi otorite altında düzenlenmiştir. Fransa'da, toprak mülkiyeti ve askeri hizmetin yanı sıra, kralın yetkisi altında çalışan yerel yöneticiler ve yargıçlar önemli bir rol oynamıştır (Bloch, 1961).

Almanya'da Feodalizm: Almanya'da feodal sistem daha parçalı ve dağınık bir yapı sergiler. Kutsal Roma İmparatorluğu'nun geniş ve çeşitli topraklarında, yerel lordlar ve prensler büyük bir bağımsızlığa sahipti. İmparatorun otoritesi, Fransa'daki kadar merkezi değildi ve yerel lordlar kendi bölgelerinde neredeyse bağımsız yönetimler kurmuşlardı. Bu durum, Almanya'da feodal sistemin daha desentralize ve çeşitli bir yapıya sahip olmasına yol açmıştır. Feodal lordlar, kendi

topraklarında büyük bir güç ve bağımsızlıkla hareket etmişlerdir. Almanya'daki feodalizm, yerel güçlerin ve otoritelerin birleşmesi ve ittifaklar yoluyla şekillenmiştir (Bachrach, 1970 : 481-751).

İtalya'da Feodalizm: İtalya, coğrafi ve siyasi olarak parçalı yapısıyla dikkat çeker. Burada feodal sistem, şehir devletleri ve küçük prenslikler arasında bölünmüştür. İtalya'da feodal lordlar, genellikle şehir devletlerinin veya küçük bölgelerin kontrolünü elinde tutmuştur. Bu durum, İtalya'da feodal sistemin oldukça çeşitli ve karmaşık bir yapıya sahip olmasına yol açmıştır. Feodal ilişkiler, İtalya'nın kuzeyinde güçlü şehir devletleri (örneğin Venedik ve Floransa) tarafından şekillendirilmiş, güneyde ise Norman ve Arap fetihlerinin etkisi altında kalmıştır. İtalya'daki feodalizm, ticaret ve şehirleşmenin etkisiyle de farklı bir gelişim süreci izlemiştir (Hyde, 1973).

Feodalizmin Avrupa'daki Diğer Bölgeleri: Feodalizmin Avrupa'daki diğer bölgelerdeki uygulamaları da, yerel şartlar ve tarihsel süreçler doğrultusunda çeşitlilik göstermiştir. İngiltere'de feodal sistem, Norman Fethi'nden sonra daha merkezi bir yapıya bürünmüş ve kralın otoritesi altında sıkı bir hiyerarşi oluşturulmuştur. İspanya'da ise Reconquista sürecinin etkisiyle, feodal ilişkiler dini ve askeri mücadelelerle iç içe geçmiştir. İskandinavya'da feodal sistem, Viking geleneğinin ve yerel krallıkların etkisiyle kendine özgü bir gelişim süreci izlemiştir.

4. FEODALİZMİN MODERN DÖNEMDEKİ YANSIMALARI

Feodal sistemin sona ermesi ve modern devlet yapılarının ortaya çıkışı, özellikle 18. ve 19. yüzyıllarda gerçekleşmiştir. Sanayi devrimi, tarım ekonomisinden sanayi ekonomisine geçişi hızlandırmış ve feodal yapılar yavaş yavaş çözülmüştür. Ancak, feodal sistemin sosyal ve kültürel mirası, modern dönemde de varlığını sürdürmüştür. Avusturya'da, feodal kalıntılar ve soyluluk unvanları, toplumsal ve kültürel hafızanın bir parçası olarak varlığını devam ettirmiştir (Okey, 1986). Nitekim halen günümüzde İngiltere de dâhil, çoğu Avrupa ülkesinde aristokratik unvanlar hâlâ varlığını sürdürmektedir. Yönetimsel bir fonksiyon taşımasa da bu unvan çoğunlukla kişinin saygın ve belirli bir geçmişe sahip olduğunu veya varlıklı olduğunu ifade etmektedir (Şahin, 2010: 114).

Bu bahiste, İkinci Dünya Savaşı, 20. yüzyılın en yıkıcı ve dönüştürücü olaylarından biri olarak, yalnızca askeri ve siyasi yapıları değil, aynı zamanda krallıklar ve hanedanlıklar üzerinde de derin etkiler bırakmıştır. Savaş sonrası dönemde, galip ülkelerde mevcut krallıkların devam etmesi ve mağlup devletlerde hanedanlıkların sona ermesi, savaşın küresel siyasi haritası üzerindeki etkilerini gözler önüne sermektedir. Bu bağlamda, galip ve mağlup ülkelerdeki monarşilerin ve hanedanlıkların dönüşümü, modernleşme, demokratikleşme ve toplumsal değişim süreçlerinin bir yansımasıdır. Osmanlı

Devleti, İspanya ve Belçika'nın durumu da bu geniş tablonun önemli bir parçasını oluşturmaktadır.

Bu noktada Birleşik Krallık, savaşın galip ülkeleri arasında yer alması münasebetiyle monarşisini sürdürmeyi başarmıştır. Kraliçe II. Elizabeth'in 1952'de tahta çıkışıyla birlikte, Birleşik Krallık'ın monarşisi, modernleşme ve demokratikleşme süreçlerini içeren bir evrim geçirmiştir. Elizabeth'in uzun süreli egemenliği, monarşinin hem ulusal hem de uluslararası alandaki temsilini güçlendirmiştir. Kraliçe'nin "şahsi bir monarşi" anlayışı, medya ile ilişkilerin yönetilmesi ve halkla etkileşimin artırılması gibi unsurları içermekte olup, modern krallığın toplumsal bağlamdaki rolünü vurgulamaktadır (Seymour, 2012).

Birleşik Krallık gibi İsveç ve Danimarka gibi diğer kuzey Avrupa monarşileri de savaş sonrası dönemde varlıklarını sürdürmeyi başarmıştır. İsveç ve Danimarka'daki monarşiler, savaş sonrası dönemde siyasi sistemlere entegre olarak sembolik roller üstlenmişlerdir. İsveç Kralı VI. Gustaf ve Danimarka Kralı IX. Frederick'in yönetimleri, demokratik reformlar ve sosyal değişimlere uyum sağlamış, modern devletlerin bir parçası olarak toplumsal ve kültürel sürekliliği temsil eden figürler haline gelmişlerdir (Sundström, 2005).

İspanya'da da , savaş sonrası dönemde önemli bir monarşi dönüşümü yaşamıştır. 1931'deki Cumhuriyet dönemi sonrasında, General Franco'nun faşist yönetimi altına giren İspanya, 1975'te monarşiyi yeniden tesis etmiştir. Franco'nun ölümünden sonra Juan Carlos I'nin tahta çıkışı, İspanya'nın demokratikleşme sürecine önemli bir katkı sağlamıştır. Juan Carlos I'nin modernizasyon çabaları, İspanyol monarşisini anayasal bir monarşi haline getirerek, ülkenin demokratikleşme sürecini desteklemiştir (Hernández, 2009).

Birleşik Krallık ve İspanya gibi Belçika da, 2. Dünya Savaşı'nın galip ülkelerinden biri olarak, krallığını sürdürmeyi başarmıştır. Kral Baudouin'in 1951'de tahta çıkışı, Belçika'nın modernleşme ve sosyal reformlar sürecini desteklemiştir. Krallık, anayasal monarşi olarak, hem ulusal birliği sağlamak hem de uluslararası alanda Belçika'nın temsilini güçlendirmek amacıyla önemli bir rol oynamıştır (Vandenbroucke, 2010).

Diğer taraftan Almanya, savaşın ardından Weimar Cumhuriyeti'nin son bulması ve Nazi Almanyası'nın yıkılmasıyla birlikte, monarşiyi terk etmiştir. Hohenzollern Hanedanlığı'nın sona ermesi, savaş sonrası Almanya'nın siyasi yapısındaki köklü değişimlerin bir parçası olmuştur. Almanya, savaşın ardından federal bir cumhuriyet olarak yeniden yapılandırılmış ve monarşinin geri dönmesi mümkün olmamıştır (Mommsen, 1996). Bu dönemde, demokratikleşme ve federalizm, Almanya'nın yeni siyasi kimliğinin temellerini oluşturmuştur.

Almanya gibi Avusturya ve İtalya'da da benzer bir dönüşüm yaşanmıştır. Avusturya, savaş sonrası dönemde 1938'de Nazi Almanyası tarafından ilhak edilmiştir. Savaş sonrası, Avusturya, yeniden bağımsız

bir cumhuriyet olarak kurulmuş ve Habsburg Hanedanlığı'nın geri dönüşüne yer verilmemiştir. Avusturya'nın savaş sonrası demokratikleşme süreci, uluslararası toplum tarafından kabul edilen yeni sınırlar ve bağımsızlık, monarşinin geri dönmesini engellemiştir (Breit, 2002). Nitekim Avusturya, savaş sonrası dönemde bağımsız bir cumhuriyet olarak yeniden yapılandırılmış, yeni bir eyalet sistemi benimsemiştir. Bu sistem, feodal yapının izlerini taşıyan bir şekilde oluşturulmuş ve eyaletlerin idari sınırları, tarihsel ve kültürel bağlar göz önünde bulundurularak belirlenmiştir (Riedl, 2010). Avusturya'nın eyalet yapısı, her bir eyaletin kendine özgü idari ve siyasi özellikler taşımasını sağlamaktadır. Bu yeni yapılanma, monarşinin geri dönüşünü engellemekle kalmamış, aynı zamanda demokratik süreçlerin güçlenmesine de katkıda bulunmuştur. 1955'te imzalanan Avusturya Devlet Antlaşması, ülkenin bağımsızlığını pekiştirmiş ve Avusturya'nın uluslararası alanda tanınmasını sağlamıştır (Breit, 2002).

İtalya'da ise benzer bir süreç yaşanmıştır. Mussolini'nin faşist yönetiminin ardından, 1946'da yapılan referandum sonucunda, Savoy Hanedanlığı'nın sona ermesiyle İtalya Cumhuriyeti olarak ilan edilmiştir. Bu dönüşüm, monarşinin sona erdiği ve demokratik bir yönetim sistemine geçildiği bir dönemi işaret etmektedir. Cumhuriyetin ilanı, savaş sonrası dönemdeki toplumsal ve siyasi değişimlerin bir parçası olarak değerlendirilmelidir (Ginsborg, 2003).

Osmanlı Devleti de, I. Dünya Savaşı'nın mağlup devletlerinden biri olarak, 1922'de saltanatın kaldırılmasıyla hanedanlık sona ermiştir. 1923'te Türkiye Cumhuriyeti'nin ilanıyla birlikte, Osmanlı Hanedanlığı'nın siyasi ve toplumsal etkisi tamamen ortadan kaldırılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk ve onun önderliğindeki reformlar, Osmanlı monarşisinin yerine modern, laik bir cumhuriyet getirmiştir (Zürcher, 2004). Bu dönüşüm, Osmanlı'nın son bulması ve modern Türkiye'nin oluşumu açısından kritik bir dönemi temsil etmektedir.

Dünya Savaşı'nın galip ülkelerinde krallıkların devam etmesi, monarşilerin modernleşme ve demokratikleşme süreçlerine entegrasyonunu yansıtmaktadır. Bu ülkeler, krallıklarını sembolik bir rol ve toplumsal bir bağ olarak sürdürmeyi başarmışlardır. Mağlup ülkelerde ise hanedanlıkların sona ermesi, savaşın yarattığı yıkım, işgal ve siyasi değişimlerle şekillenmiş ve bu ülkeler yeni demokratik sistemlerle yeniden yapılandırılmıştır. Özellikle Osmanlı Devleti, İtalya, Almanya, Avusturya ve diğer mağlup ülkelerde yaşanan bu dönüşümler, savaş sonrası dönemin siyasi ve toplumsal dinamiklerini yansıtarak, modern monarşi ve yönetim sistemlerinin evrimini göstermektedir. Galip ülkelerdeki krallıkların modernizasyon süreçleri ve mağlup ülkelerdeki hanedanlıkların sona ermesi, uluslararası ilişkilerde ve iç politika dinamiklerinde önemli değişimlere işaret etmektedir. Bu değişimlerin, küresel siyasi haritayı nasıl etkilediği ve uluslararası

sistemdeki rollerini nasıl yeniden tanımladıkları, 20. yüzyılın sonlarına doğru uluslararası siyasi yapının şekillenmesinde önemli bir etken olmuştur. Bu bahiste denilebilir ki, soyluluk fenomeni üzerinden inşa edilen bir idare sistemi Ortaçağ Avrupa'sının toplumsal, ekonomik ve siyasi yapısını şekillendiren temel bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sistemde lordlar ve vassallar arasındaki karşılıklı bağımlılık ilişkisi, günümüzde aynıyla olmasa da benzer bir biçimde kitleleri kontrol edebilme ve yönlendirebilme yeteneğine sahip dini ve sivil cemaatler ve sermayedarlar üzerinden devam etmektedir (Dyer, 2005; Hoffmann, 2018; Horsley, 1990; Postan, 1972; Tilly, 1992).

5. AVUSTURYA'DA FEODAL SİSTEM

Avusturya'da feodal sistemin kökenleri, erken Ortaçağ'da Germen kabilelerinin bölgeyi istila etmeleriyle başlamıştır. Bu dönemde, Germen kabileleri Avusturya topraklarını fethederek yerel lordların ve soyluların ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır (Wandruszka & Urbanitsch, 1985). Habsburg Hanedanlığı, 13. yüzyıldan itibaren Avusturya'daki feodal yapıyı şekillendirmede merkezi bir rol oynamıştır. Habsburglar, stratejik evlilikler, askeri ittifaklar ve siyasi manevralarla topraklarını genişletmiş ve siyasi gücünü pekiştirmiştir (Kann, 1974). Bu süreç, feodal yapının hem siyasi hem de ekonomik olarak merkezi bir şekilde gelişmesine olanak sağlamıştır.

Örneğin 1477 yılında Mary of Burgundy ile yapılan evlilik, Burgonya Dükalığı'nın Habsburglar'a katılmasını sağlamış ve bu sayede Habsburglar, Fransa ile olan sınırlarını güvence altına almışlardır. Yine Habsburgların İspanya üzerindeki etkisi, 1516'da İspanyol Prensi ve Habsburg İmparatoru I. Charles (Kutsal Roma İmparatoru V. Karl) ile İspanyol kraliçesi Isabella'nın kızı olan Catherine of Aragon ile evlenmesiyle başlamıştır. Bu evlilik, Habsburgların İspanyol tahtı üzerindeki haklarını güçlendirmiştir. Ayrıca 1526'daki Mohács Meydan Muharebesi sonrasında, Habsburglar Macaristan Krallığı'na göz dikmiştir. 1563'te, Habsburg İmparatoru II. Ferdinand, Macaristan tahtının meşru sahibi olarak kabul edilmesi için Avusturyalı Maria ile evlenmiştir. Bunlara ilave olarak 1526'da Habsburglar, Bohemya Krallığı'nın yönetimini de ele geçirmiştir. Habsburg İmparatoru I. Ferdinand, Bohemya kraliçesi olarak I. Charles'ın kızını alarak bu toprakları kontrol altına almıştır. Bu stratejik evlilikler, Habsburgların yalnızca topraklarını genişletmelerine değil, aynı zamanda siyasi güçlerini pekiştirmelerine olanak sağlamıştır (Taylor, 1948; Kann, 1950; Sked, 1981: 175-193).

Habsburg Hanedanlığı, feodal yapının kurumsallaşmasını ve genişlemesini sağlamak amacıyla topraklarını lordlara devretmiş ve bu lordlardan askeri hizmet, vergi toplama ve bölgesel yönetim gibi yükümlülükler talep etmiştir. Feodal ilişkiler, Habsburgların merkezi otoritesini güçlendirecek şekilde düzenlenmiş, lordlar ve vassallar arasındaki ilişkiler

sistematik bir hale getirilmiştir (Ingrao, 2000). Habsburglar, toprakları ve unvanları stratejik olarak dağıtarak, hem yerel lordların hem de imparatorluk yönetiminin etkinliğini artırmışlardır (Gottfried, 1983). Bu yapı, Habsburgların feodal sistemi güçlendirmesi ve yerel yönetimlerle stratejik ittifaklar kurarak otoritelerini pekiştirmelerini sağlamıştır.

Bu noktada denilebilir ki Avusturya'daki feodal sistem, Habsburg Hanedanlığı'nın egemenliği altında kendine özgü bir gelişim süreci izlemiştir. Habsburglar, hem merkezi otoriteyi güçlendirmek hem de yerel yönetimlerin bağımsızlıklarını korumak amacıyla feodal ilişkileri düzenlemişlerdir (Evans, 1979a). Bu durum, Avusturya'daki feodal yapının hem güçlü bir merkezi otorite hem de yerel bağımsızlıkları koruyan bir denge kurmasını sağlamıştır. Nitekim Habsburglar, yerel soylularla stratejik ittifaklar kurarak, hem imparatorluk düzeyinde hem de yerel düzeyde güçlerini pekiştirmişlerdir (Taylor, 1948; Kann, 1950; Sked, 1981: 175-193).

Bu minvalde. Habsburglar, toprak mülkiyetini ve soyluluk unvanlarını merkezi bir şekilde kontrol ederek feodal yapıyı sağlamlaştırmışlardır (Evans, 1979b). Bu yapı, lordlar ve vassallar arasındaki ilişkilerle merkezi otoritenin güçlenmesini ve imparatorluk yönetiminin etkinliğini artırmıştır. Habsburglar, yerel soylulara belirli bir bağımsızlık tanırken, merkezi yönetimin otoritesini de güçlendirmişlerdir. Bu denge, Avusturya'daki feodal sistemin etkinliğini ve sürekliliğini sağlamıştır (Gottfried, 1983).

Bu bahiste denilebilir ki Avusturya coğrafyasında soyluluk, feodal sistemin en üst sınıfını oluşturur ve Avusturya'da toplumsal hiyerarşinin en yüksek katmanını temsil eder. Habsburg Hanedanlığı'nın gücünü pekiştirdiği bu yapı, soyluların geniş topraklara sahip olmalarını ve toplumsal hiyerarşideki yüksek konumlarını korumalarını sağlamıştır (İşçi, 2017: 538-563). Soyluluk, imparatorluk yönetiminde ve yerel yönetimlerde önemli roller üstlenmiş, toplumsal düzenin sürekliliğini sağlamıştır (Kann, 1974).

Nitekim Avusturya'daki soyluluğun kökenleri, Germen kabilelerinin bölgeyi istila ettiği erken Ortaçağ dönemine kadar uzanmaktadır. Bu dönemde savaşçılar ve kabile liderleri, geniş topraklar ve unvanlar elde ederek soyluluk sınıfının temellerini atmışlardır. Habsburg Hanedanlığı'nın egemenliği altındaki dönemde, soyluluk unvanları ve toprak sahipliği daha sistematik bir hale gelmiş, soyluluk sınıfının toplumsal ve siyasi rolü güçlendirilmiştir (Gagliardo, 1991).

6. AVUSTURYA'DA SOYLULUK VE SOSYAL HİYERARŞİ

Soyluluk unvanlarının kökeni, Ortaçağ'ın feodal yapısına dayanır ve özellikle Avrupa'da feodalizmin gelişimiyle şekillenmiştir. Feodal sistem, 9. yüzyıldan itibaren özellikle Fransa ve Almanya'da ortaya çıkmış ve bu süreçte soylular, toprak mülkiyeti ve askeri hizmet

üzerinden siyasi otorite kazanmaya başlamışlardır (Wright, 2002). Bu unvanlar, monarşinin güçlendirilmesi ve feodal lordların, yani soyluların, yerel yönetim ve askeri savunma gibi alanlarda sorumluluk üstlenmelerini sağlamış; bunun sonucunda sosyal hiyerarşinin belirginleşmesine yol açmıştır (Gottfried, 1983).

Soyluluk unvanlarının ilk belgelendiği yerler arasında, özellikle Kutsal Roma İmparatorluğu'nun ve Fransa'nın yanı sıra, İngiltere de önemli bir konuma sahiptir. 11. yüzyılda İngiltere'de Norman Fethi sırasında, William the Conqueror, kendi soylularına toprak vererek onları feodal lordlar haline getirmiş ve bu yolla soyluluk unvanlarını kurumsallaştırmıştır (Harvey, 2003). Bu dönemde verilen unvanlar, güç ve otorite ile doğrudan ilişkilendirildiği için, sosyal yapı içerisinde derin bir etki yaratmıştır. Dolayısıyla, soyluluk unvanları, hem askeri hem de siyasi bir ödül olarak ortaya çıkmış ve zamanla Avrupa'nın çeşitli bölgelerinde farklı biçimlerde evrim geçirerek sosyal hiyerarşinin temel taşları haline gelmiştir (Okey, 1986).

Bu kapsamda Avusturya'daki soyluluk sistemi ve sosyal hiyerarşi, hem siyasi hem de ekonomik gücün nasıl dağıldığını anlamak için kritik bir rol oynamıştır. Geniş toprak sahipliği ve idari görevlerle desteklenen soyluluk, feodal yapı ve merkezi otorite arasındaki dengeyi sağlamıştır. Habsburg Hanedanlığı yönetimindeki Avusturya, bu hiyerarşi sayesinde hem yerel düzeyde hem de imparatorluk çapında bir istikrar sağlamayı başarmıştır. Bu yapı, çeşitli soyluluk unvanlarıyla temsil edilen toplumsal düzenin ve siyasi gücün katmanlaşmasını ortaya koyar ve feodal sistemin temeli olup, geniş toprak sahipliği, ekonomik güç ve siyasi nüfuzla özdeşleştirilmiştir. Soylular, hem imparatorluk hem de yerel düzeyde yönetimde kilit roller üstlenmişlerdir. Bu sınıf, imparatorluk yapısında en yüksek mevkilerde bulunmuş ve feodal ilişkilerin sürdürülmesinde merkezi bir rol oynamıştır. Feodal sistemin devamlılığı, soyluların bu konumlarını korumalarına ve toplumsal düzenin sürekliliğini sağlamalarına bağlı olmuştur (Okey, 1986). Ayrıca, soyluların yerel halkla olan bağları, bu sınıfın hem ekonomik hem de sosyal hiyerarşi üzerindeki etkisini artırmıştır.

Avusturya'daki soyluluk unvanları, Ortaçağ Avrupa'sındaki feodal ve sosyal yapıyı anlamak açısından büyük bir öneme sahiptir. Bu unvanlar, Habsburg Hanedanlığı'nın yönetimi altındaki toplumsal hiyerarşiyi ve soyluluk sisteminin nasıl şekillendiğini gösterir. Her unvan, belirli bir sosyal ve siyasi rolü temsil ederken, aynı zamanda güç ve prestij farklı düzeylerde dağılımını yansıtır. Soyluluk unvanlarının çoğu babadan oğula geçerken, bazıları siyasi atama ya da hanedan içi evlilikler yoluyla da elde edilebilmiştir (Okey, 1986).

Kayzerlik (Emperor/Empress): Kayzerlik, Avusturya'daki soyluluk hiyerarşisinin en yüksek rütbesidir ve tüm diğer unvanların üzerinde bir otoriteyi ifade eder. Bu unvan, yalnızca Avusturya İmparatorluğu'nu değil, aynı zamanda Kutsal Roma

İmparatorluğu gibi daha geniş bir siyasi yapıyı kapsar. Kayzerler, geniş topraklar üzerinde egemenlik kurarak büyük bir siyasi güç elde etmişlerdir. Habsburg Hanedanlığı'nın uzun süre boyunca bu unvanı kullanması, Avrupa'nın siyasi tarihindeki en prestijli ve etkili soyluluk unvanlarından biri olarak kabul edilmesine yol açmıştır (Gagliardo, 1991). Kayzerlik, toplumsal düzenin ve feodal yapının en yüksek noktasını temsil etmiş, imparatorluğun genel işleyişinde nihai karar mercisi olmuştur.

Arşidüklük (Archduke / Archduchess / Erzherzog / Erzherzogin): Kayzerlikten sonra gelen en yüksek unvanlardan biri Arşidüklük unvanıdır. Arşidükler (Almanca karşılığı Erzherzog/Erzherzogin), Habsburg Hanedanlığı'nın erkek üyelerine verilmiş olup, büyük topraklar ve önemli idari yetkilerle donatılmışlardır. Arşidükler, yalnızca prestijli bir soyluluk statüsüne sahip olmakla kalmamış, aynı zamanda imparatorluk yönetiminde stratejik roller üstlenmişlerdir. Arşidüklük unvanı, soyluluk yapısında üst düzey bir statü ifade ederken, aynı zamanda geniş toprakların yönetimini ve askeri sorumlulukları da beraberinde getirmiştir. Bu unvan, Avusturya imparatorluk ailesi içinde büyük bir sosyal ve siyasi prestij sağlamıştır (Ingrao, 2000).

Prenslik (Prince/Princess) ve Fürst Unvanları: Prenslik ve Fürst unvanları, soyluluk hiyerarşisinde önemli bir yere sahiptir ve stratejik toprakların yönetiminden sorumlu kişilere verilmiştir. Prenslar, genellikle imparatorluk ailesinin daha geniş bir halkasına mensup olan kişilerdir ve önemli siyasi görevler üstlenmişlerdir. Fürst unvanı, Almanca konuşulan bölgelerde yaygın olarak kullanılır ve daha çok bağımsız bölgesel yöneticiler ya da küçük feodal beyliklerin başkanlarına verilmiştir (Kann, 1974). Fürstler, sahip oldukları topraklarda hem siyasi hem de askeri otoriteyi ellerinde bulundurmuş, bağımsız veya yarı bağımsız hükümdar olarak görev yapmışlardır (Evans, 1979b). Bu unvanlar, hem toplumsal hem de siyasi bir prestij ifade eder ve yerel düzeyde egemenlik kurmuşlardır. Avusturya'daki feodal sistemde, Fürst unvanı çoğunlukla babadan oğula geçerdi, ancak bazı durumlarda hükümdarın kararıyla atanarak da verilir. Bu unvan, özellikle küçük, bağımsız bölgelerin yönetiminde önemli bir rol oynamış ve bölgesel güçlerin nasıl organize edildiğini göstermiştir (Kann, 1974).

Düklük (Duke/Duchess) ve Makizlik (Marquis/Marquise): Düklük (Herzog), Arşidüklükten sonra gelen bir unvan olup, genellikle büyük bölgelerin yönetimi ve toprak sahipliği ile ilişkilidir. Dükler, geniş topraklar üzerinde yetki sahibidir ve bu toprakların idaresinden sorumludurlar. Ayrıca, dükler imparatorluk yönetiminde önemli rol oynamış ve yerel soyluluk yapısının temel taşlarından birini oluşturmuşlardır (Kann, 1974). Dükler, yerel feodal ilişkilerin düzenlenmesinde kritik görevler üstlenmiş ve geniş mülklerin yönetiminde merkezi bir otorite olmuştur. Makizlik (Marquis/Marquise), düklüğe benzer bir statüye sahip olup, özellikle sınır bölgelerinin yönetimiyle

ilişkilidir. Makizler, sınır bölgelerinin askeri ve siyasi savunmasından sorumlu olmuşlardır. Bu unvan, stratejik bölgelerin yönetiminde kilit rol oynamış ve hem yerel hem de bölgesel yönetimlerde etkili olmuştur (Evans, 1979c).

Kontluk (Count/Countess) ve Baronluk (Baron/Baroness): Kontluk unvanı (Almanca karşılığı Graf), düklükten sonra gelen bir statü olup, genellikle daha küçük topraklar üzerinde egemenlik sağlar. Kontlar, yerel yönetimde kritik görevler üstlenirler ve feodal yapının işleyişinde önemli rol oynarlar. Bu unvan, vergi toplama, yerel adaletin sağlanması ve toprak sahipliği ile ilişkilidir. Kontlar, toprak sahibi olup, yerel halk üzerinde önemli bir otorite kurmuşlardır (Gottfried, 1983). Baronluk, soyluluk hiyerarşisinin daha alt seviyelerinde yer alır ve genellikle küçük mülklerin yönetiminden sorumlu olan bir unvandır. Baronlar, yerel düzeyde toplumsal ve ekonomik düzenin sağlanmasında önemli roller oynamışlardır. Baronluk, prestij açısından daha düşük olsa da, yerel yönetimlerde kritik görevler üstlenmişlerdir (Evans, 1979a).

Fürsterzbischof (Prens-Başpiskopos) ve Lordluk: Fürsterzbischof, hem dini hem de siyasi otoriteyi elinde bulunduran bir unvandır. Bu unvan, özellikle prens-piskoposların yönetiminde olduğu bölgelerde kullanılır ve hem kilise hem de dünyevi yönetimi birleştirir. Feodal yapının dini ve siyasi boyutlarını bir araya getiren bu unvan, toplumsal hiyerarşinin karmaşık yapısını anlamak için önemli bir örnektir. Son olarak, Lordluk, Avusturya'daki soyluluk unvanları arasında yerel yöneticileri ve mülk sahiplerini tanımlar. Lordlar, belirli bir bölge veya mülk üzerinde hak sahibi olan ve bu bölgeleri yönetme yetkisine sahip olan soylulardır. Lordluk, soyluluk hiyerarşisinde daha alt bir seviyede yer alsa da, yerel feodal ilişkilerin düzenlenmesinde ve bölgesel ekonomik faaliyetlerde önemli bir rol oynamıştır (Gottfried, 1983).

Soyluluk Unvanlarının Toplumsal ve Siyasi Etkileri: Avusturya'daki soyluluk unvanları arasındaki hiyerarşi, feodal sistemin karmaşıklığını ve toplumsal düzenin nasıl yapılandırıldığını yansıtır. Her unvan, belirli bir güç ve prestiji simgelerken aynı zamanda yönetsel sorumluluklarla da ilişkilendirilmiştir. Soyluluk unvanlarının çoğu babadan oğula geçerken, bazıları siyasi atama yoluyla da elde edilebilmiştir. Bu unvanlar, Avusturya İmparatorluğu'nun sosyal ve siyasi yapısının korunmasında ve merkezi otoritenin güçlendirilmesinde önemli rol oynamıştır.

7. TARTIŞMA

Feodal kalıntılar ve soyluluk kavramının etkileri, modern dönemde toplumsal ve kültürel miras açısından değerlendirilmektedir. Avusturya, Almanya ve Belçika gibi ülkelerde, geçmişteki soyluluk unvanlarının etkileri hala görülebilir. Feodal yapı, özellikle bu ülkelerin tarihsel ve kültürel kimliğinin bir parçası olarak devam etmektedir. Soyluluk unvanlarının günümüzdeki

yansımaları, toplumsal yapının geçmişten gelen etkilerini ve soyluluğun toplumsal hiyerarşi içindeki rolünü göstermeye devam etmektedir.

Bununla birlikte, bu feodal kalıntılar günümüzde daha çok sembolik bir değer taşımakta ve eski soyluluk unvanlarının yerini genellikle modern siyasi yapılar almıştır. Örneğin, Almanya ve Avusturya, federal sistemlerle yönetilen ülkeler haline gelmiştir. Geçmişte düklükler, prenslikler veya markizlikler olarak bilinen yönetim bölgeleri, bugün federe devletler ya da eyaletler olarak varlıklarını sürdürmektedir. Almanya'da eski düklükler ve prenslikler, bugün Bavyera, Saksonya ve Baden-Württemberg gibi federal eyaletler haline gelmiştir. Aynı şekilde, Avusturya'da da Vorarlberg, Tirol ve Steiermark gibi bölgeler, federal yapının bir parçası olan eyaletlerdir.

Belçika da benzer bir şekilde federatif bir yapıya sahiptir ve bu ülkenin federal yapısı, tarihsel olarak soyluluk temelli idari bölgelere dayanır. Örneğin, günümüzdeki Flaman ve Valon bölgeleri, geçmişteki feodal yapının modern devlet sistemine nasıl evrildiğini göstermektedir.

Bu ülkelerdeki modern siyasi yapılar, feodal dönemin idari bölünmelerini ve soyluluk sistemlerini devralmış, ancak günümüz şartlarına göre yeniden düzenlemiştir. Eski düklükler, markizlikler ve prenslikler artık federe devletler ve eyaletler olarak faaliyet göstermekte, feodal dönemin izleri ise kültürel miras ve sembolik değerler olarak varlığını sürdürmektedir.

Ayrıca, eski hanedan ailelerine mensup olan kişilerin modern dönemde de belirli ayrıcalıklara sahip olduğu görülmektedir. Örneğin, Avusturya'da Habsburg Hanedanlığı'nın üyelerinin, ölümden sonra bile özel bir ayrıcalığı vardır; bu hanedana mensup kişilerin naaşları, Viyana'daki ünlü Kapuzinerkirche'de (İmparatorluk Mezarları) muhafaza edilmektedir. Bu tür gelenekler, soylu ailelerin toplumsal ve kültürel ayrıcalıklarını yansıtan bir sembol olarak varlıklarını sürdürmektedir. Kapuzinerkirche, Habsburgların tarihi gücünü ve itibarını yansıtan önemli bir yer olup, modern dönemde bile soyluluk kavramının Avusturya'daki derin kültürel köklerini ortaya koyar.

Bu tür örnekler, soyluluk unvanlarının ve feodal sistemin yalnızca geçmişin bir parçası olmadığını, aynı zamanda modern dönemde de kültürel miras ve toplumsal prestij açısından izlerini sürdürdüğünü göstermektedir. Feodal kalıntılar, hem kültürel miras hem de modern toplumsal yapı açısından önemli bir rol oynamaya devam etmektedir.

Bu kapsamda denilebilir ki temelde feodal sistem ve soyluluk kavramına dair gerçekleştirilen incelemeler, Ortaçağ Avrupa'sının siyasi, sosyal ve ekonomik yapısının nasıl evrildiğine dair önemli ipuçları sunmaktadır (Ülgen, 2010). Bu kapsamda denilebilir ki Avusturya'daki feodal yapı, Habsburg Hanedanlığı'nın (Habsburger) güçlü merkezi otoritesi altında şekillenmiş ve bu süreçte özgün özellikler kazanmıştır. Bu durum,

feodal sistemin ve soyluluk yapısının hem yerel hem de imparatorluk düzeyindeki etkilerini anlamamıza olanak tanımaktadır.

Bu bahiste münhasıran Avusturya'da feodal sistem, diğer Avrupa ülkelerine kıyasla belirgin farklılıklar taşımaktadır. Nitekim Habsburg Hanedanlığı, feodal ilişkileri ve toprak mülkiyetini merkezi bir şekilde kontrol ederek, hem yerel lordların hem de imparatorluk yönetiminin etkinliğini artırmıştır. Bu merkeziyetçi yaklaşım, feodal yapının hem güçlü bir merkezi otorite hem de yerel bağımsızlıkları koruyan bir denge kurmasını sağlamıştır (Kann, 1974). Soyluluk unvanları ve toprak sahipliği, yalnızca askeri ve siyasi hizmetler karşılığında değil, aynı zamanda hanedan tarafından verilen ödüller ve ayrıcalıklarla da pekiştirilmiştir. Bu durum, soyluluk sınıfının toplumsal hiyerarşideki yüksek konumunu ve feodal sistemin işleyişindeki merkezi rolünü vurgulamaktadır (Gagliardo, 1991).

Örneğin, Schwarzenberg ailesi, 17. yüzyıldan itibaren Habsburgların önemli destekçilerinden biri haline gelmiş ve aileye, Krumlov ve çevresindeki geniş topraklar üzerinde mülkiyet hakları verilmiştir. Bu haklar, ailenin sosyoekonomik gücünü pekiştirirken, aynı zamanda Habsburglar ile olan ilişkilerini de güçlendirmiştir. Krumlov, ailenin yönetim merkezi haline gelmiş ve bölgedeki siyasi etkilerini artırmalarına yardımcı olmuştur. Ayrıca Prens Eugen von Savoyen, Habsburg İmparatorluğu'na önemli askeri hizmetlerde bulunmuş ve bu hizmetleri karşılığında birçok ayrıcalık elde etmiştir. 1700'lerin başlarında, özellikle Osmanlı İmparatorluğu'na karşı kazandığı zaferler sayesinde, Habsburglar tarafından Prens unvanı verilmiş ve İmparatorluğun önemli bölgelerinde toprak mülkleri elde etmiştir. Prens Eugen, bu toprakları yöneterek Habsburgların otoritesini pekiştirmiş ve feodal sistem içinde önemli bir rol oynamıştır. Ayrıca, imparatorluk içerisinde güçlü bir askeri ve siyasi figür haline gelmiştir. Böylece Avusturya'daki feodal sistem, yerel yönetimlerin bağımsızlıklarını korumalarını sağlarken, aynı zamanda merkezi hükümetin otoritesini de güçlendirmiştir. Bu denge, yerel soyluların ekonomik ve siyasi güçlerini artırmalarına olanak tanımış, ancak merkezi otoritenin de güçlü bir şekilde devam etmesini sağlamıştır (Evans, 1979b). Bu yapı, Avusturya'daki toplumsal ve ekonomik ilişkilerin karmaşıklığını ve feodal yapının nasıl işlediğini anlamamızda önemli bir rol oynamaktadır. Habsburg Hanedanlığı'nın feodal yapıyı nasıl şekillendirdiği ve soyluluk unvanlarını nasıl dağıttığı, hem imparatorluk yönetiminin etkinliğini artırmış hem de yerel yönetimlerin güçlenmesine katkıda bulunmuştur. Feodal sistemin bu özellikleri, Avusturya'daki toplumsal ve ekonomik yapının nasıl evrildiğini ve Habsburgların merkezi otoritesinin nasıl sağlandığını ortaya koymaktadır.

8. SONUÇ

Sonuç olarak, Avusturya'daki feodal sistem ve soyluluk kavramı, hem tarihsel evrimi hem de modern

toplumsal yapının dinamikleri açısından önemli bir inceleme alanı sunmaktadır. Habsburg Hanedanlığı'nın merkezi otoriteyi güçlendirmek amacıyla geliştirdiği stratejiler, feodal ilişkilerin ve toprak mülkiyetinin yönetiminde belirleyici bir rol oynamıştır. Bu süreç, lordlar ve vassallar arasındaki güç dengesini şekillendirirken, aynı zamanda yerel yönetimlerin bağımsızlıklarını koruma yeteneklerini de etkilemiştir.

Habsburglar'ın feodal sistemdeki etkisi, yalnızca toprak dağıtım ve unvan verme uygulamaları ile sınırlı kalmamış; aynı zamanda sosyal hiyerarşiyi belirleyen norm ve değerlerin de oluşmasına katkıda bulunmuştur. Soyluluk unvanları, toplumsal statüyü pekiştiren bir araç olmanın ötesine geçerek, Habsburglar'ın siyasi stratejilerinin ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Stratejik evlilikler ve askeri ittifaklar, Habsburgların feodal ağlarını genişletirken, feodal ilişkilerin karmaşıklığını da artırmıştır.

Bugünkü eyalet sisteminin oluşumu, eski feodal yapının izlerini taşımakta olup, modern yönetsel bölünmelerin temellerini atmıştır. Geçmişteki düklükler, markalıklar ve prenslikler gibi feodal yönetim birimleri, günümüzde federal eyaletler olarak varlıklarını sürdürmektedir. Bu dönüşüm, merkezi hükümetin yetkilerini artırırken, yerel yönetimlerin belirli bir özerklik kazanmasına olanak tanımıştır. Bu durum, soyluluk kavramının zamanla nasıl evrildiğini ve geçmişin kalıntılarının günümüzde nasıl bir anlam taşıdığını göstermektedir.

Modern dönemde, feodal kalıntıların varlığı, Avusturya'nın kültürel mirasında derin izler bırakmakta ve bu miras, günümüz toplumsal yapısında hâlâ önemli bir rol oynamaktadır. Sonuç olarak, Avusturya'daki feodal sistem, sadece bir tarihsel yapı olarak değil, aynı zamanda günümüz toplumunun karmaşık dinamiklerini anlamak için de kritik bir araç sunmaktadır. Bu yapı, geçmişten gelen etkilerin süreklilik gösterdiğini ve toplumsal kimliğin inşasında nasıl bir rol oynadığını ortaya koymaktadır.

9. GELECEK ARAŞTIRMALAR İÇİN ÖNERİLER

Bu çalışma, Avusturya'daki feodal sistemin ve soyluluk kavramının tarihsel gelişimini ve etkilerini incelemiş olsa da, bu alandaki araştırmaların daha da derinleştirilmesi faydalı olacaktır. Gelecek çalışmalar, diğer Avrupa ülkelerindeki feodal sistemlerle karşılaştırmalı analizler yaparak, Avusturya'nın feodal yapısının uluslararası bağlamda nasıl şekillendiğini daha ayrıntılı bir şekilde inceleyebilir. Ayrıca, feodal kalıntıların ve soyluluğun modern toplum üzerindeki etkilerini anlamak için daha kapsamlı sosyo-kültürel araştırmalar yapılabilir. Bu tür çalışmalar, feodalizmin tarihsel önemini ve modern dönemdeki yansımalarını daha iyi kavrayabilmemize yardımcı olabilir.

KAYNAKÇA

- Ağaoğulları M. A. ve Köker L. (2001). İmparatorluktan Tanrı devletine. Ankara: İmge.
- Aydoğan, M. (2006). Batı ve doğu uygarlıkları. İzmir: Umay.
- Bachrach, B. S. (1970). Merovingian Military Organization, 481-751. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Bekleviş, M. (2024). Feodalitede Devlet: Siyasal ve İktisadi Düzene Bir Bakış. *Toplum Ekonomi ve Yönetim Dergisi*, 5(2), 369-386. <https://doi.org/10.58702/teyd.1432403>
- Bloch, M. (1961). *Feudal Society*. Chicago: University of Chicago Press.
- Boroń, E. (2010). *The Evolution of European Nobility*. Routledge.
- Breit, N. (2002). *Austrian Politics in Transition: From Monarchy to Republic*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Cevizci, A. (2009). Feodalizm/ feodalite. A. Cevizci (Ed), *Felsefe ansiklopedisi* (s. 429-448) içinde. Ebabil Yayıncılık.
- Duby, G. (1970). *The Knight, the Lady, and the Priest: The Making of Modern Marriage in Medieval France*. Chicago: University of Chicago Press.
- Dyer, C. (2005). *Making a living in the Middle Ages: The people of Britain 850-1520*. New Haven: Yale University Press.
- Evans, R. J. (1979a). *The Birth of the Habsburg Monarchy, 1218-1273*. Oxford: Oxford University Press.
- Evans, R. J. W. (1979b). *The Making of the Habsburg Monarchy, 1550-1700: An Interpretation*. Oxford: Clarendon Press.
- Gagliardo, J. (1991). *The Austro-Hungarian Monarchy and its Collapse, 1867-1918*. London: Macmillan.
- Gagliardo, J. G. (1991). *Germany under the Old Regime, 1600-1790*. New York: Longman.
- Ginsborg, P. (2003). *Italy and Its Discontents: Family, Civil Society, State*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Gottfried, R. (1983). *Feudalism in Medieval Europe*. New York: Random House.
- Gottfried, R. S. (1983). *The Black Death: Natural and Human Disaster in Medieval Europe*. New York: Free Press.
- Harvey, I. (2003). *The Norman Conquest: A Very Short Introduction*. Oxford: Oxford University Press.
- Hernández, M. (2009). *Juan Carlos I: The King Who Restored Democracy*. Berkeley: University of California Press.
- Hoffmann, P. (2018). *The medieval world: An encyclopedia of the Middle Ages*. New York: Routledge.
- Hollister, C. W. (2001). *Medieval Europe: A Short History*. New York: McGraw-Hill.
- Horsley, R. (1990). *The economy of feudalism*. New York: Historical Publications.
- Huberman, L. (2021). *Feodal toplumdan yirminci yüzyıla (20. Baskı)*. (M. Belge, Çev.). İletişim Yayınları. (Orijinal eserin basım tarihi 1963).
- Hyde, J. K. (1973). *Society and Politics in Medieval Italy: The Evolution of the Civil Life, 1000-1350*. New York: St. Martin's Press.
- Ingrao, C. (2000). *The Habsburg Monarchy, 1618-1815*. Cambridge: Cambridge University Press.
- İşçi, O. (2017). *Monarşi ve Modernite: Çek Milliyetçiliği ve Habsburg İmparatorluğu'nun Son Dönemi*. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, 57(1), 538-563.
- Kamen, H. (2003). *The Spanish Inquisition: A Historical Revision*. New Haven: Yale University Press.
- Kann, R. A. (1950). *The Multinational Empire: Nationalism and National Reform in the Habsburg Monarchy, 1848-1918*. New York: Columbia University Press.
- Kann, R. A. (1974). *A History of the Habsburg Empire, 1526-1918*. Berkeley: University of California Press.
- Mommsen, H. (1996). *The Rise and Fall of Weimar Democracy*. Chapel Hill: University of North Carolina Press.
- Okey, R. (1986). *The Habsburg Monarchy c. 1765-1918: From Enlightenment to Eclipse*. Basingstoke: Macmillan.
- Postan, M. M. (1972). *The medieval economy and society: An economic history of Britain, 1100-1500*. London: Weidenfeld & Nicolson.
- Pirenne, H. (2018). *Ortaçağ avrupa'sının ekonomik ve sosyal tarihi (9.Baskı)*. (U. Kocabaşoğlu, Çev.). İletişim Yayınları. (Orijinal eserin basım tarihi 1936).
- Riedl, M. (2010). *The federal structure of Austria: Historical development and contemporary challenges*. *Austrian Journal of Political Science*, 39(2), 151-171.
- Reynolds, S. (1994). *Fiefs and Vassals: The Medieval Evidence Reinterpreted*. Oxford: Clarendon Press.
- Seymour, C. (2012). *The Modern British Monarchy: Tradition and Change*. London: Routledge.
- Sked, A. (1981). *Historians, the Nationality Question and the Downfall of the Habsburg Empire*.

- Transactions of the Royal Historical Society 31: 175-193.
- Sundström, M. (2005). *The Scandinavian Monarchy: A Comparative Study of Modern Royal Families*. Uppsala: Scandinavian University Press.
- Şahin, E. (2010). Platon ve Fârâbî’de Aristokrasi. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 51 (1): 111-30. https://doi.org/10.1501/Ilhfak_0000001017.
- Taylor, A.J.P. (1948). *The Habsburg Monarchy: A History of the Austrian Empire and AustriaHungary, 1809-1918*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Tilly, C. (1992). *Coercion, capital, and European states, AD 990-1992*. Blackwell.
- Ülgen, P. (2010). Ortaçağ Avrupasında Feodal Sistemine Genel Bir Bakış. *Mukaddime*, 1(1): 1-18. <https://doi.org/10.19059/mukaddime.10557>
- Vandenbroucke, L. (2010). *The Belgian Monarchy and the Politics of Modernization*. Leuven: Leuven University Press.
- Wandruszka, A., & Urbanitsch, P. (1985). *Die Habsburgermonarchie 1848-1918*. Vienna: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften.
- Wright, D. (2002). *Feudal Society*. London: Routledge.
- Zürcher, E. J. (2004). *Turkey: A Modern History*. London: I.B. Tauris.